

(Folytatás az 1. oldalról.)

egyebet, mint eddig: ez az épület nem felel meg oktatási célokra. A vb nem kíván lemondani az újszegedi megyei tanácsi épületről.

Nemcsak a helyhiány gond. Sokan okkal aggályoskodtak, nem lesznek-e munkanélküliek azok, akik az idén iratkoztak szakmunkásképző iskolákba; hogyan fogják szakmai felkészítésüket megoldani, mikor az eddig szükséges vállalatok, üzemek sorra hátat fordítanak az iskoláknak.

Lakásügyek

Szigorúan a rászorultság szempontját vették figyelembe a lakásutalási és -értékesítési kérdésekben a vb-tagok. Döntöttek, hogy az ezévi OTP-névjegyzéken sorra kerültek közül ki kaphat lakást, tanácsi támogatást, kedvezményes kölcsönt, illetve vissza nem térítendő támogatást.

Értelemszerűen arról is, kik a jogosulatlanok a kérelmezők közül. A lakásépítéshez, -vásárláshoz a tanácsi támogatottak listáját a következő ülés elé terjesztik. A rendelkezésre álló központi keretből, azaz kettő darab OTP-lakásból a mostanra megmaradt egyet egy Erdélyből áttelepült családnak ítélték. A helyi tanácsi támogatás felhasználásának felülvizsgálatáról szóló előterjesztéshez Jármai Tibor városi vezető ügyész több kérdést fűzött. Nem találta nyomát a korábbi vitás ügyekben végzett ügyészi vizsgálatoknak, s megnyugtató választ sem kapott, ezt a témát is a következő vb-ülésen újra napirendre tűzik.

A javaslat amely az ezévi tanácsi lakáselosztási tervről készült, elég sok mindenben eltér például a tavalyitól is. Míg a múlt évben 30 ifjúági OTP-garzon fölött rendelkezhetett a KISZ, addig idén már mint kategória is megszűnt. Ez a kontingens ugyanis az egykori városi KISZ-bizottság és az egykori tanácselnökök megállapodásán alapult, nem pedig jogszabályn. Vita volt arról is, ki kaphat lakást ma, Szegeden, közérdek alapján, az erre vonatkozó jogszabályok (mert azok vannak) valójában teljesíthetetlenek, ugyanakkor a

kétségtelen létező nagyszükség sem lehet egyértelmű rendező elv.

Egyébként 184 tanácsi lakás épül Szegeden idén, ebből például hatba bérlő-vevő kijelölési joga van a tanácsnak. Ez a központi keret. De ebből is kettő fölött, az érvényes rendelkezések szerint legalábbis, a megyei tanács rendelkezik. A megyei tésületnek e jogát szinte az egész vb elvitatta. A közérdekű keret terhére kívánják megoldani az újszegedi református egyházközség Gyapjas Pál utcai ingatlanának visszaadását, továbbá a Bolyai utca 22. szám alatti háromlakásos ingatlant, amely korábban a jezsuitáké volt. Aggasztóan lassú a bérlakások értékesítése. Tegnap 57 kérelemre börtintott a vb (természetesen ez sokkal több értékesített lakást jelent).

Vita a pályázatokról

A gyermekkorház-rendelőintézet igazgató-főorvosának, Pataki Lajosnak a kinevezése tulajdonképpen megbízatásának meghosszabbítását jelenti. Kisebbségi vita kerekedett a főrendező és a kórházigazgató-főorvos pályázatáról. Kiderült például, hogy Bánfalvi Géza igazgató-főorvos megbízatásának korábbi meghosszabbításában a városi MSZMP végrehajtó bizottsága illetéktelenül döntött, két évvel megrövidítette (amelyet a tanács vb-je többszörös egyeztető tárgyalások után jóváhagyott), valójában így járt le az igazgató mandátuma 1989. december 31-én, s így született pályázat.

Majdnem visszakozott a testület tegnap a színházi főrendező kinevezését illetően. Tóth Csaba ugyanis azt indítványozta, vegyék le a napirendről a pályázatot, s várjanak az intendatúra kidolgozásáig. Április 15-éig. Ugyanakkor a vb korábban kinyilatkozta, kinevezi azt a személyt, akit a színház társulata, főleg a prózai tagozat elfogad. Korcsmáros Györgyöt szívesen fogadják a színházban; személyére áldását adta a minisztérium színházi főosztálya, a Színház- és Operajátszó Szövetsége, a Színházi Dolgozók Szakszervezete, a vb tehát nem akadáskodhat.

M. E.

Csapatkivonás

Még nincs megegyezés

Nem sikerült egyezsége jutni a szovjet csapatok teljes kivonásáról folyó magyar-szovjet szakértői tárgyalások második fordulójában.

Mint ismeretes, a két or-

szág leszerelési szakértői Somogyi Ferenc külügyminisztériumi államtitkár és Ivan Aboimov külügyminiszter-helyettes vezetésével szerdán, Budapesten ültek tárgyalóasztalhoz azzal

a céllal, hogy összegezzék az elmúlt hetekben különböző munkacsoportokban végzett egyeztetések eredményeit, s aláírásra készítsék elő a szovjet csapatkivonásról szóló megállapodást.

Somogyi Ferenc az MTI érdeklődésére elmondta, hogy a két tárgyaló delegáció intenzív egyeztetőmunkák után most első alkalommal jutott el odáig, hogy akár megegyezés is született volna az aláírásra szánt dokumentum szövegéről, illetve a kivonás ütemtervéről. Bár számos rész kérdésben sikeresen egyeztettek a két fél pozícióit, a megegyezés mégsem jött létre, mivel a csapatkivonások végleges határide-

Budapest

Hurd dicsérete

Douglas Hurd, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság külügyminisztere magyarországi látogatásának zárónapján, csütörtökön sajtókonferenciát tartott a brit nagykövetségben.

Hurd külügyminiszter eredményesnek nevezte a magyar állami élet, illetve a politikai pártok vezetőivel folytatott megbeszéléseit, amelyeknek különös jelentőséget ad, hogy Magyarország szabad parlamenti választá-

Moszkva

Zárt ülés Karabahról

A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa csütörtök délelőtti két ház együttes zárt ülésével folytatta munkáját.

A képviselők most folytatják február 19-én megkezdett vitájukat az azerbajdzsáni és örményországi helyzetéről, a két szomszédos, kaukázusontúli köztársaság között Karabah miatt 2 éve tartó viszályról.

Az ülés zárt, a sajtó képviselői nem léphetnek be az ülésterembe, s a vitáról a televízió sem sugároz összefoglalót. A történetekről később várható hivatalos tájékoztatás — még a nap folyamán, feltéve, hogy sikerül csütörtökön lezárni a vitát.

A szovjet parlament a zárt ajtó mögötti vita után bizottságokban folytatja munkáját.

*

Egy múlt pénteken Moszkvában tartott konzervatív-nacionalista rendezvény részleteiről tudósít legújabb számában a Moszkovszkije Novosztij című hetilap. Másfél ezernyi gyűltek össze egy sportcsar-

jét, ütemtervét illetően jelentősen eltért a magyar és a szovjet álláspont. A tárgyalásokon képviselt magyar álláspontnak megfelelő pontos határidőt Somogyi Ferenc egyelőre nem közölte, annyit azonban elmondott: a magyar küldöttség ragaszkodik ahhoz, hogy a szovjet csapatokat a rendezett kivonulást biztosító lehető legrövidebb időn belül vonják ki hazánk területéről. A szovjet fél az ütemezéssel kapcsolatban arra hivatkozik, hogy a Magyarországon állomásoztatott harci technika rendezett körülmények között történő kivonása a vasúti szállítási kapacitás szűkösége miatt problémát okoz a Szovjetuniónak.

sokra készül. Ennek kapcsán a politikus — a magyarországi fejlemények baráti megfigyelőjeként — annak a reményének adott hangot, hogy a választópolgárok élnek jogukkal és a választásokon nagy lesz a részvételi arány. Egy kérdésre válaszolva a külügyminiszter elismerte azt is, hogy a szabad választások sikeres lebonyolítása és a nyugati tőkebefektetők aktivitása között szoros összefüggés van.

nokban a Szovjetszkaia Rosszija kiadó által szervezett „zenés irodalmi estre”, amelynek címe „Oroszország, hazám” volt.

„Haza vagy halál!” — kiáltotta a szónoki emelvényről az ultrakonzervatív nézetekről ismert Nyina Andrejeva, aki szerint „az ellenforradalmi irányzat a peresztrojka fölé kerekedett. A gyorsítás Gorbacsov vezette politikája társadalmi katasztrófába fulladt. A szocializmus emberi arca helyett a hataloméhes maffiózó birtokosok rút pofája látható”.

Andrejeva a hadsereg és „a nép megbonthatatlan egységét, a hazafiak és a szocializmus erőinek egységét” dicsőítette, s a „szocializmus tisztaságát” védelmezte. Eközben a sportcsarnok előterében szakállas emberek kétféle sást, cári portékákat, templomokat, ikonokat, szenteket ábrázoló jelvényeket, plakátokat, képlapokat árusítottak. A cári hadsereg egyenruháját viselő férfiak Sarkányó Szent György képmásával díszített zászlókat lengettek.

A belügy „fölmondott” a népeesség-nyilvántartónak

A Belügyminisztérium az országgyűlési képviselőválasztások szavazatosrendszerét a pártok által delegált tagokból is álló, egyéni, területi és országos választási bizottságoknak közvetlenül alárendelten kívánja működtetni, mégpedig a lehető legnagyobb nyitottsággal és ellenőrzöttséggel. Ezt Csiba Tibor, a BM választási irodájának vezetője mondta az MTI munkatársának azzal kapcsolatban, hogy a Belügyminisztérium felmondott a szavazatosrendszerrel korábban megbízott Állami Népeesség-nyilvántartó Hivatalnak. Hangsúlyozta: meg kívánták szüntetni a számítástechnika centralizáltságát, azt a „fekete dobozt”, amelybe senki nem láthatott bele, még az illetékes választási bizottságok sem.

Kifejtette: a Belügyminisztérium által alkalmazni kívánt rendszer teljesen nyitott lesz. A szavazókörökben készített jegyzőkönyvek a területi központokon keresztül közvetlenül telefaxon jutnak el az Országos Választási Bizottsághoz, s így, ha bárkinek bármilyen problémája akad, azonnal megtekintheti a jegyzőkönyvek másolatát. Ezzel párhuzamosan, futárszolgálat segítségével érkeznek majd be a hitelesített jegyzőkönyvek Csiba Tibor hozzátette: a felmondás másik oka, hogy az ÁNH szolgáltatása mintegy 120 millió forintba került volna, ezt most a Belügyminisztérium 10-20 millió forintból megoldja.

Mostar

Szerb-albán találkozó

Szerb ellenzékiek és kosovói albán aktivisták szerb-szlovéniai találkozója. Sajtónyilatkozatában, „semleges” területen, hogy a mostani találkozó a JKSZ szerbiai és kosovói tisztségviselői távolmaradtak, és kifejezte reményét, hogy a csütörtöki ülésen már ők is megjelennek. A találkozó célja az erőszak megfékezése és a párbeszéd elindítása — mondotta az ellenzéki szervezetek tömörítő YADI szövívője.

(Reuter)

Bukarest

Magyar könyvek — könyvtárba

A román művelődési és oktatásiügyi minisztérium illetékesei alapítványként neveztek azokat a híreket, amelyek szerint a vámtarifák leállítását az országba irányuló könyvek behozatalát.

Ami a könyvek bizonyos kategóriáját — különösen a Magyarországról küldött tankönyveket — illeti, a gámszemélyeknek nem lehet.

American törvényhozási körök szerint George Bush elnök is fogadja Tókes Lászlót, aki márciusban észak-amerikai körutat tesz. Az erdélyi magyarság világhírű képviselőjét Kanadában Brian Mulroney kormányfő fogadja.

Pál József

A Mindszenty-ügyre visszanezve...

4.

Itt is azzal kezdődtek az események, hogy Szabó Árpád plébános nem volt hajlandó a Mindszentyt elítélő nyilatkozatot aláírni, ezért felszólították a község elhagyására. A hívek azonban január 5-én este a plébánia elé vonultak azzal, hogy megvédik papjukat. A tüntetés idején a hazafelé tartó községi párttitkárt egy kisebb csoport megverte.

A rendőrség először (január 7-én) a 70 éves egyházigazgatót tartóztatta le azzal, hogy ő volt a szervezője a plébános mellett tüntetésnek. A plébánost egyelőre békén hagyták. Hamvas püspök javasolta neki, hogy cseréljen plébániára menni. Január 22-én hajnalban mégis kénytelen volt elhagyni Medgyesbodzást, mert az államvédelmi rendőrség elvitte, a párttitkár megverésében részt vett öt személlyel együtt.

A szegedi bíróság 1949 márciusában súlyos, ötévi börtönbüntetést szabott ki rá, melyet 1950 januárjában a Népbíróságok Országos Tanácsa 6 évre emelt. (Püsp. lev., 660/1950.) A párttitkár megverésében részt

vett világi személyek fele annyi büntetést sem kaptak!

Ugyancsak súlyos szabadságvesztést kellett elszenvednie a Mindszenty elítélését megtagadó Marycz Győző mezőkovácsházi esperesnek, és káplánjának, Nagy Tibornak. Ők a kiutasító határozatra azt válaszolták, hogy nem hagyhatják el híveiket, és nem mozdultak. A kiutasítás hírére a hívek összegyűltek a templomban, és imádkoztak papjaikért. Itt semmi erőszakos cselekmény nem történt, mégis, a két papot letartóztatták, és több mint két és fél évet kellett internálótáborban raboskodniuk. (Püsp. lev., 66/1949, 2209/1950.)

Földeákon — meglepő módon — nem a község vezetése, hanem az egyházközségi képviselőtestület tett lépéseket a Mindszenty-ügyben. 1949. január 4-én tartott ülésükön határozattal elítélték a hercegprímást, és a következő táviratot küldték Kádár János belügyminiszterhez: „Mindszenty József őrizetbe vételével történt erőszakos intézkedések egyetértésünket és megelégedésünket fejeztük ki, és kívánjuk, hogy tetteiért méltó büntetést nyerjen.”

Ugyancsak határozatotban kérték Hamvas püspököt, hogy a Mindszenty-ellenes fölépést megtagadja Kapos Gyula plébánost helyezze el a községből, és helyébe Helter László óföldéaki lelkészt küldje.

Hamvas püspök éles hangú levélben rótta meg a képviselőtestületet, mivel olyan dolgokban hoztak határozatokat, melyekben teljesen illetéktelenek, ezért minden határozatukat érvénytelennek tekintik. (Püsp. lev., 53/1949.)

Hamvas püspök egyébként 1949. január 11-én kiadott körlevelében állást foglalt és útmutatást adott papjainak és híveinek a Mindszenty-ellenes nyilatkozatokkal kap-

csolatban. Mondanivalóját a körlevél végén egyetlen mondatban így összegezte: „Nem mi vagyunk hivatva, sőt nekünk nem is szabad a bíboros ügyében nyilatkozni vagy értékelni.” (Püsp. lev., 101/1949.)

Magától értetődő, hogy a politikai rendőrség által letartóztatott papokért 1945-ben is minden követ megmozgató Hamvas püspök most sem hagyta cserben papjait. 1949. január 12-én segítségkérő levelet írt — többek között — Ortutay Gyula vallás- és közoktatási miniszterhez. Ebben előzött és elhurcolt lelképásztörzsi visszabocsátása érdekében sürgős intézkedés kiadását kérte. (Püsp. lev., 111/1949.)

*

Az 1949. február 4. és február 9. között zajló főtárgyaláson egy jól megkomponált tabló szerint kerültek a vádlottak padjára a klerikális reakció”, a politikai és gazdasági bűnügyek elkövetői és a „kémek”. A vád szerint a hercegprímás a legfelső státusban egy személyben mindezt reprezentálta. A vádirat összeállításának legfőbb célja az volt, hogy a per minél látványosabb, politikailag minél kiaknáztatóbb legyen, és a látványossággal összhangban, minél súlyosabb ítélet szülessen, ami meg is történt. Az ország vezetése a lakosságól az elítéltekkel szembeni érzelmi ellenszenv megnyilvánítását is megkövetelte. Ez a későbbi koncepciók pereiben is általános gyakorlattá vált. Gondoljunk például a Rajk-perre! Ez mintegy a világhírnév felé a per tisztaságát is hivatva volt bizonyítani.

Nos a főtárgyalás megkezdése után, már február 4-én (péntek) délelőtt az üzemekben gyűléseket tartottak, melyek másnap délelőtt is folytatódtak. Az újságok szerint mindegyik gyűlés végső kicsengése ez volt:

„A dolgozó tömegek követelték a legsúlyosabb ítélet kiszabását Mindszentyre.” (Szabad Nép, 1949. február 5. és február 6.)

Az ítélet meghozatala után a cél az volt, hogy a per törvényes, szabályszerű voltát, az ítélet igazságosságát, a magyar nép túlnyomó többségének vele való azonosulását, a „klerikális reakciótól” való elhatárolódását, az egyház és az állam közötti meg egyezés óhajának kinyilvánítását ország-világ előtt demonstrálják.

Szegeden ez rendkívül érdekes módon történt. A Szegedi Kendergyár dolgozói (?) a város legtekintélyesebb értelmiségi polgáraihoz, az egyetemi profesztorokhoz nyílt levelet intéztek, és ebben a Mindszenty-perrel kapcsolatos véleményüket kérték. A Délmagyarország hasábjain közzétett nyílt levél a következő kérdéseket tartalmazta: 1. Meggyőzőnek tartják-e a Mindszenty bűnösségéről közölt bizonyítékokat? 2. Szabályszerű és a demokratikus igazságszolgáltatásnak megfelelő volt-e szerintük a per lefolytatása? 3. Vallási, vagy politikai ügynek tekintik-e Mindszenty és társai bűnügyét? 4. Minek tulajdonítják a külföldi sajtó vádaskodását? 5. Mi a véleményük az ítéletről? (Délmagyarország, 1949. február 10.)

Elképzelhetjük, mennyiben voltak e kérdések megfogalmazói a kenderfonó munkásai, és mennyire volt őszinte, elvárásoktól mentes a nyilvános levélre adott nyilvános válasz — az adott politikai légkörben. A Délmagyarország február 11-i száma három professzor (Bognár Cecill pszichológus, Koch Sándor ásványtanos, Bálint Sándor néprajzos) válaszait közölte, teljes terjedelemben. Mindegyik az elvárásoknak megfelelő válasz volt.

(Befejező rész következik.)